

резерву сумнівних боргів відображається по кредиту рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів», а списання безнадійної заборгованості за рахунок резерву - по дебету цього рахунку.

Проте слід зазначити основні дискусійні питання, що виникають під час практичної реалізації методів резервування сумнівної заборгованості, а саме:

- необхідність постійно мати на балансі безнадійні борги для обчислення підприємством резерву сумнівності;
- відсутність чіткої регламентації стосовно того, хто саме має приймати рішення про рівень сумнівності того чи іншого боргу;
- невизначеність у методиці відображення нарахованого резерву в бухгалтерському обліку;
- розбіжності у визнанні безнадійних боргів у фінансовому та податковому обліку.

Створення ефективної системи контролю за якістю обліку розрахунків з дебіторами вимагає розробки чіткої та досконалої класифікації дебіторської заборгованості, уніфікації способів її оцінки та документів аналітичного обліку. Це, відповідно, дозволить накопичувати інформацію про розрахунки з дебіторами з різними рівнями деталізації і узагальнення.

Отже, підприємства повинні створювати резерв сумнівних боргів у певній сумі, причому величина сумнівних боргів на дату балансу має відповідати залишку резерву сумнівних боргів на ту саму дату. Водночас залишок резерву сумнівних боргів на дату балансу не має перевищувати суму дебіторської заборгованості на ту саму дату.

Література:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 «Дебіторська заборгованість»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237.
2. Жолобчук Т. Як визначити сумнівний борг // Дебет – Кредит. – 2003. – № 4.
3. Леснікова О. Створення та облік резерву сумнівних боргів // Дебет – Кредит. – 2007. – № 10.

Вишне夫ська А.П.
студ. гр. ЕОАм-11
Національний університет «Львівська політехніка»
Науковий керівник – Чубай В.М.,
к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу

ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ АУДИТУ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Світовий досвід господарської діяльності показує, що однією з важливих ознак ринкової економіки є збалансована взаємодія великих, середніх і малих підприємств. Найбільш динамічним елементом структури народного господарства, що постійно змінюється, є саме мале підприємництво. Мале підприємництво має економіко-виробничі та соціальні переваги, а саме: гнучкість, динамізм, здатність оперативного створювати та впроваджувати нові види техніки та технології, простота державної реєстрації тощо. Вітчизняний досвід та позитивні результати розвитку малого підприємництва в країнах, які вже пройшли етап реформування економічних систем, показують, що воно є одним із засобів усунення диспропорцій на окремих ринках, створення додаткових робочих місць і скорочення безробіття, забезпечення соціальної стабільності, активізації інноваційних процесів, розвитку конкуренції, швидкого насичення ринку необхідними товарами і послугами.

Контроль за діяльністю є невід'ємною складовою менеджменту, без якої не може повноцінно та злагоджено функціонувати жодне підприємство. У сучасних ринкових умовах державний контроль не може повною мірою задовольнити потреби користувачів фінансової

звітності, адже він захищає лише інтереси держави. У зв'язку з цим виникла нова форма незалежного фінансового контролю – аудит, який допомагає надавати власникам, інвесторам, покупцям, постачальникам та іншим користувачам фінансової звітності достовірну інформацію [1].

Значна частка податків, які формують держбюджет України надходить саме від підприємств малого бізнесу. Досить часто ці суми податків бувають занижені через проведення недостатньо ефективного аудиту таких підприємств. Саме на малих підприємствах достатньо високий ризик помилок та шахрайства. Вони можуть спричинити значні перекручення у фінансовій звітності, які пов'язані переважно з відхиленням від чинного законодавства, особливо з оподаткування. Найчастіше в Україні створюються фіктивні підприємства саме у формі малих підприємств для організації так званих «податкових ям». За допомогою них власники інших підприємств приховують реальні суми своїх доходів і відповідно занижують суми податків, що повинні надходити до держбюджету. Виявити такі підприємства було б значно легше, якби перелік підприємств, що підлягають обов'язковому проведенню аудиторських перевірок був ширшим.

Враховуючи те, що малі підприємства характеризуються незначною кількістю джерел доходів, спрощеною системою ведення бухгалтерського обліку, а важелі управління зосереджені в руках невеликого числа осіб, система внутрішнього контролю цих підприємств досить обмежена, а іноді й відсутня взагалі. Недосконалість внутрішнього аудиту може вплинути на викривлення висновку при зовнішньому аудиті цього підприємства, так як зовнішній аудитор може знехтувати проведенням більш досконалої перевірки малого підприємства, спираючись на результати його внутрішнього контролю [2, 3].

Дуже часто в малих підприємствах України заходи внутрішнього контролю здійснює керівник підприємства. Незважаючи на постійну участь керівника у діяльності підприємства, його поінформованість щодо сутності та умов проведення господарських операцій, безпосередню участь в плануванні та реалізації управлінських заходів, можливі значні недоліки в контролі окремих напрямків діяльності малого підприємства. Це може бути спричинене недостатнім рівнем знань керівника щодо певних аспектів діяльності чи законодавства, браком необхідної кваліфікації в окремих галузях, що стосуються діяльності підприємства. Також при такому контролі більш можливим буде те, що на підприємстві не буде виявлено шахрайства з боку керівника.

Наслідком порівняно недавнього виникнення аудиту в Україні та відповідно незначного вітчизняного практичного досвіду є те, що аспекти аудиторської перевірки малих підприємств не досліджені та маловідомі. Не дивлячись на відсутність вимоги обов'язкового аудиту для малих підприємств, під час їх розвитку, розширення фінансування і кредитування важливу роль вже зараз відіграє фінансова звітність, яка потребує підтвердження аудиторським висновком.

Основною проблемою здійснення аудиту малих підприємств, яка потребує розв'язання є недосконалість законодавчих актів, які регулюють аудиторську діяльність в Україні. Для того, щоб покращити систему аудиту підприємств малого бізнесу в першу чергу необхідні зміни і доповнення до Закону України «Про аудиторську діяльність» [4] з метою приведення його у відповідність до інших нормативних актів, які прямо чи опосередковано впливають на регулювання аудиторської діяльності.

Розширення переліку підприємств, для яких щорічні аудиторські перевірки повинні бути обов'язковими, допоможе вчасно виявляти помилки та шахрайства. Також це сприятиме розширенню ринку аудиторських послуг та збільшенню попиту на них.

До переліку підприємств, що підлягають проведенню щорічних аудиторських перевірок не повинні входити фізичні особи, які здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи і у трудових відносинах з якими протягом року перебуває не більше 10 осіб та обсяг виручки яких від реалізації продукції за рік не перевищує 500 тис. грн. Проводити аудиторські перевірки таких підприємств буде недоцільно, так як витрати на послуги аудитора можуть бути досить значними для підприємця.

Необхідною умовою розвитку аудиту є також збільшення кількості та підвищення якості публікацій з проблем гармонізації аудиту в періодичних та фахових виданнях. Також

необхідно здійснити широку рекламну кампанію аудиторських фірм та їх послуг. Проводити її буде доцільно не лише за допомогою засобів масової інформації, а й з використанням листів-пропозицій, які будуть надіслані поштою потенційним клієнтам. Це допоможе поінформувати власників малих підприємств щодо аудиторської діяльності в Україні та розширити коло користувачів аудиторських послуг.

Література:

1. Петрик О., Кузьмін В. Законодавчо-нормативне регулювання, історичні аспекти та проблеми розвитку в Україні // *Бухгалтерський облік і аудит*. – 2005. – № 8-9. – С. 63-73.
2. Свідерський Д. Особливості аудиту малих підприємств за МСА // *Бухгалтерський облік і аудит*. – 2006. – № 2. – С. 61.
3. Бутинець Ф.Ф. *Аудит: Підручник для студентів вищих навчальних закладів*. – 2-е видання, перероблене і доповнене. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 672 с.
4. *Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.1993 р. № 3125 (зі змінами та доповненнями)*.

Войтко О.М.
студ. Гр. 52-ОС
Уманський державний аграрний університет
Науковий керівник - Іванова Н.А.,
к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Зарубіжний досвід показує, що аудит є обов'язковим атрибутом ринкової економіки будь-якої країни. Розвиток аудиту в Україні почався з прийняттям Закону "Про аудиторську діяльність" від 22 квітня 1993 р. Відповідно до цього Закону, аудит — це перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації про фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їхньої звітності, обліку, його повноти і відповідності чинному законодавству й установленим нормативам[1].

Обов'язковий аудит в Україні було проведено за 1994, 1995 рр. всіма суб'єктами підприємницької діяльності. Це певною мірою позитивно вплинуло на вирішення проблеми адаптації аудиторства в Україні. Однак, починаючи з 1996 р., проведення обов'язкового аудиту було скасовано для більшості суб'єктів господарювання.

В сучасному економічному середовищі, розвиток аудиту відбувається зі значними ускладненнями. Досягнуті результати досі залишаються неоціненими та неусвідомленими нинішнім суспільством, що значно зменшує значення та роль аудиту, яку він відіграє в економічній, соціальній та політичній сфері суспільства. Тому постає необхідність в обґрунтуванні підходу, який би дозволив розглядати аудит, як цілісну систему, оцінювати її ефективність, характер та вплив на суспільно-господарські процеси.

У працях зарубіжних і українських вчених вивченню цього питання приділена достатньо велика увага. Насамперед це праці: Адамса Р., Терехова А.А., Бутинця Ф.Ф., Рудницького В.С., Дороша Н.І., Савченка В.Я., Усача Б.Ф. та інших.

Оскільки аудит в Україні є досить новим видом діяльності, тому процес його розвитку характерний виникненням низки проблемних питань. Метою даної статті є аналіз основних проблем та перспектив розвитку аудиту в Україні.

Насамперед, не знайшла свого повного розкриття у відповідних нормативних актах мета аудиту, що призводить до потерпань численних фізичних та юридичних осіб, фінансові та майнові інтереси яких є недостатньо захищені. Неприйнятною також є тенденція зведення завдань аудиту замість удосконалення перевірок дотримання чинного законодавства та